

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 28. januarja 1863. ~

Gospodarske stvari.

Pridelujmo več lanú in prediva!

Kar je ameriška vojska vzela evropskim fabrikam dokaj pavole (bombaža), je poskočila cena pavoljnatega blaga (pavoljnega) tako, da je sila. Naši bravci vejo to iz lanskim „Novic“; gosp. Zupan je to dobro popisal.

Ni tedaj čuda, da v mnogih deželah so začeli več lanú sejati in prediva pridelovati. Od več strani se sliši glas: Pridelujmo več domače preje, pa nam ne bo treba ptuje pavoljnate, namesto pavoljnega; delajmo platno, pa bomo na dvojnem dobičku; eno je to, da si domá prihranimo dnar, ki je šel dozdej za pavolo na ptuje, in drugo je to, da nosimo bolj trdno robo.

Poprej, ko je platneno blago za polovico cenejše bilo, je že nizka cena na videz ličnega blaga vabila veliko ljudi, da so si kupovali pavoljnega. Zdaj pa, ko se je cena njegova v poslednjih dveh letih od 22 krajc. podražila pri vatlu na 32 krajc., za 40 krajc. pa se že vatel dobrega platna dobiva, — zdaj pač bolje kaže, da se par krajcarjev dodá, pa se kupi platneno blago, ki veliko veliko več strpí kakor pavoljnata roba. Vemo, da nam bo vsaka gospodinja to potrdila.

Ni tedaj čuda, zakaj zdaj vse bolj po platno gleda in je hrbet obrnilo pavoljnemu, ki se je s tem prikupoval ljudem, da je bil dober kup. Ker pa je zdaj čedalje več kupca za platno, se mu bo tudi brž ko ne cena podražila. Če pa bo platno dražje, se bo tudi dražje plačevalo predivo, iz kterega se dela preja. To pa naravnost kaže, da bo gospodar dobro opravil, kdor seje več lanú. Pavola je poprej tlačila predivo, in gospodarji so jeli lan čedalje bolj opuščati; — zdaj pa bo stopilo predivo spet na vrh.

Naj gospodarji naši to reč sami prevdarijo: ali ni to pametna špekulacija? Špekulant mora pa svoje oči zmiraj v prihodnost obrnjene imeti, ne pa cincati sto korakov zadej.

Se divjá neprenehoma ameriška vojska; kdaj je bo konec, sam Bog vé. Pa če je bo tudi kmali, nasledki take nadloge se ne poravnajo v enem letu.

Zato gospodarji: Sejte več lanú!

Tako misli pametni nemški časnik „Kaufmannshalle“, — tako mislimo tudi mi. Menda se ne bomo goljufali.

Jože Pleiweis.

Kako je z govejo kugo na dalje.

Po sporočilu c. k. štajarskega deželnega poglavarstva v Gradcu se je 17. dné t. m. goveja kuga prikazala v okraji Vranskem, kjer je poginilo eno govedo.

Da se grozni kugi zabrani pot v našo deželo, se je meja proti Štajarskemu v kantonu Brdškem in Kam-

niškem zaprla in prepovedalo, da zlasti klavne živine se za ta čas celó nič ne smé iz Štajarskega na Krajnsko gnati. To se dá sploh na znanje s tem pristavkom, da enaka prepoved je zavolj kuge v Sevniskem okraji zadela celi kanton Krški in Rateški, in da že z ukazom od 15. nov. l. l. se je krajnska meja proti civilnemu in vojaškemu Hrvaškemu zaprla v kantonu Metliškem, Črnomeljskem, Novomeškem, Kostanjevškem, Kočevskem in Ložkem in da ta prepoved ostro še današnji dan veljá; zato naj se živinorejci in živinski kupci kakor tudi mesarji varujejo škode, da nikakor ne kupujejo živine iz takih krajev, kjer je že kuga ali kterim še le žuga.

Odprla pa se je krajnska meja proti Primorskemu v kantonu Senožeškem, Vipavskem in Bistriškem, ker po službenih naznanilih v Primorji ni kuge več.

C. k. deželna vlada 21. januarja 1863.

Na Vranskem ni dalje nobeno govedo več zbolelo, na Hrvaškem pa na novo 21. t. m. v Novakah pol ure od Karlovca 6, v Bedenici 2.

Bolezni vinske.

Iz Istre se vredništvu piše, da se je lani vino do gorkega poletja dobro ohranilo, pozneje pa je motno ali kalno postalo in se naposled popolnoma pokvarilo. To je zadelo tudi najboljše vina, čisto nič pokvarjene. Istrijani mislimo, da je te napake grojzdana bolezen kriva, ki je na trti nekoliko potihnila, pa je v vino potegnila. Je li to res, in kaj bi se dalo storiti zoper to?

Mogoče je, da je grojzdana bolezen tudi te napake vinske kriva. Al težko je po skušnjah najboljših vinorejcev vselej pravo zadeti. Podali bomo na gori imenovano pritožbo to, kar o vinskih boleznih Vertovec in Zalokar mislita, ki sta te bolezni opazovala na Vipavskem in Dolenskem.

Vertovec piše v svoji „Vinoreji“ sledeče:

Poletno vinovrenje. Kadar mošt, premrzlo držan, ni pred zimo iz debelega zvrel, mora poleti zvreti; to je pa v pregorkih vinohramih nevarno zato, ker bi novo vino utegnilo ob enem v kisanje, in ko ima premalo alkohola v sebi, še clo v gnijenje preskočiti. Nemci hladijo take sode, v kterih vino poleti preveč vrè, z mrzlo vodo; najbolje je pa poskrbeti, da se v premrzlem ne trže, ali da se grozdje in mošt kam v bolj gorko spravi, da iz debelega pred zimo zvrè.

Močno nategnjenje. Kadar grojzde zreja, največ živeža potrebuje in ga tudi na vso moč vleče; če pa ravno v enakem času hudo dežuje, ga potegne živeža čez vso méro tako, da mnogovrstne grojzdne plemena pokajo in gnijijo; če pa ljudje nečejo ali ne morejo počakati, da bi tak živež v grojzdi pri gorkem solnčnem vremenu se skuhal in zgotovil, in če tako grojzde potržejo, jim bo tak nezgotovljen živež kasneje v vinu kar hudo